

tolicima i kako su ga zdrava doma odvezli.

Prva dva slučaja trebalo bi još malo kritičnom akribijom ispitati, a zadnji slučaj ne bi smio doći u ozbiljnu raspravu, jer ovako, kako je iznesen, izgleda nekako čudnovato i sjeća me na seoska pripovijedanja u raznim izdanjima.

Pisac je valjda pišući ovo zaboravio, kako su ono huškanjem i po naručbi vladike Sime Filipovića, koji je sjedio u Severinu kod Bjelovara, razbojnici pod vodstvom zloglasnog harambaše Tomaševića spalili i orobili istočnokatolički samostan Marču oko god. 1740. (cfr. apud Lopašić, Povijest i mjestopis Karlovca. Zagreb 1879. str. 164. n. 5. Gravamen graecis ritus unitorum in regno Croatiae et Slavoniae degentium contra Schismaticos. Acta comiss. a 1749. br. 3. u zem. arhivu). Da pisac je zaboravio, kako je novodoseljeni patrijarka Črnović silom odpravio unijatskog vladiku iz Opova u Srijemu Ljubibratića (Lopašić op. c. 158.); kako su se lepavinski kalugjeri iz mržnje na katolike poturčili u Pakracu, kako je sjedinjeni biskup Zorčić prema Valvasoru (knj. VII. 482.) noćio u Marči na tornju povukav gore svake večeri ljestve i kako se ipak neki zlikovac od nesjedinjenih jednom popeo do njegovog ležaja i opalio pušku na vladiku. (Lopašić op. cit. 156.)

Trebalo je dakle uz ono u Kanži spomenuti i ovo, e bi bila historična slika potpuna.

Dr. Šimrak.

Jahrbuch der Zeit- und Kultur-Geschichte 1909. Dritter Jahrgang, herausgegeben von Dr. Franz Schnürer, Herder, Freiburg u. Wien, 1910. str. 439, cijena 9 K.

Već treću godinu izlazi taj godišnjak, koji nas pod stručnim vodstvom upućuje u crkveni i politički život, socijalna i gospodarska pitanja, u znanost, literaturu i umjetnost god. 1909. To je tako rekav kulturna povjest prošle godine. U ovo je godiššte uvršten posebni odsjek pod naslovom „Slawistik“ od dr. W. Vondraka (str. 273—284), u kojem referira o literaturi svojih slavenskih naroda; o Hrvatima i Srbima je govor na str. 283—284. U opće se ove godine dosta obazire u tom djelu na Slavene. Prednost je djela, što kratko i zbijeno, a opet svestrano referira.

Dr. Theodor Deimel: Kirchengeschichtliche Apologie. Sammlung kirchengeschichtlicher Kritiken, Texte und Quellen auf apologetischer Grundlage. Herder, Freiburg und Wien, 1910. str. XX—395, cijena K 5'28, vez. K 6.

Ovo je djelo u prvom redu odregjeno kao pomoćna knjiga u pouci za crkv. povjest na srednjim školama, ali će svakako vrlo dobro doći svakome, koga crkv.-historijska pitanja zanimaju. Knjiga je zbirka izjava katoličkih, a još mnogo više akatoličkih pisaca o najvažnijim crkv.-povjesnim događajima i osobama u starom, srednjem i novom vijeku, te zgodnih tekstova i vrela, kojima se razjašnjaju pojedine tamne i teške točke u crkv. povjesti. Danas kolaju svijetom mnogi krivi sudovi o pojedinim osobama i dogagjajima u historiji Crkve, a to djelo pruža svakome prilike, da si stvori pravedan i objektivan sud o pojedinim točkama crkv. povjesti. Uz to valja istaknuti, da pisac ne prikriva nit ne poljepšava mane pojedinih osoba u crkvi kao i ne-